

אלו טרפות פרק שלישי הולין

דיקא נמי דקתני תולעת שבעיקרי ויתים. מכלן מדקדק ר"ת ורבינו נתנאל ורבי"א דלין הלכה כשמואל דאמר קישות שהתליעה באזניה אסורה ובהלכות גדולות ובשאלמות^ט דרב אחאי פוסק כשמואל מדאמר רב פפא לעיל בפירקין (דף נח.) ש"מ מדרב הוגא הא דאמר שמואל קישות שהתליעה באזניה אסורה הני תמרי כדלא בתר תריסקי ירחי שרי אע"פ שהש"ס עושה כאן דיוק מן הצרייתא דלא כשמואל היינו לכאורה אבל לשמואל נמי יש ליישב ולפרש דמולעת שבעיקרי ויתים היינו שזייתים בעודן מחוברין בעיקרן ומיהו אפי' לשמואל אין לאסור אותן פולין שקורין פוא"ש בלע"ז ומינאי שקורין שאו"ש כשנמלאין בתוכן כגון יבחושין ובתחלת תולדות של יבחושין הקליפה משחרת מצוחן וכשמסירין הקליפה נשארים היבחושין תחתיה אין לאוסרן ולא ממסרי משום שהרץ השורץ על הארץ כל זמן שלא ריחשה וגם צנוטרים פי' לעיל גזי קישות שהתליעה באזניה אסורה כיון דמהלכת בתולעת דמולעת קישות והיא מחוברת בקרקע הו"א כמהלכת על גזי קרקע:

קוקיאני אסירי. פי' הקונוטרס תולעים שצנכד ושצריאה וקשיא לר"ת דלאידך לישנא דשרי תקשי ליה מצרייתא דצמון דואת נבלתם משקלו לרבות דניסם שצנהמה אע"ג דמינה קא גדלי אלף אומר ר"ת דבדגים איירי הכא והא דאמר כי ניסם עייל ליה צאוקיא אשכחן דגים כי האזי גוונא צפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף עג.) דלמנר רבה צר צר חנה חזינא ההוא כוורא דיתנה ועיילא ליה טינא צאוקייה: **לרבות דרנים שבבהמה.** ור"ת ומיפוק ליה דאסירי מניד דהוה אשחוט הבהמה ומנא צה דמות יונה דאסירא^א משום דלימיה לא צפרסה ולא צפרסות ויש לומר דשאני עוצר משום דמקרא דוכל צהמה אישתרי וליה ליה למשרי אלא היכא דאיכא פרסות דצקרא דוכל צהמה כתיב פרסה אבל דרנים שצנהמה נצראין מן הצצר ענמה והוה אמרינן דחשיבי כצצר ולא דמי לחותך מן הטחול ומן הכליות דהתם איכא חסרון ואסירי לקמן (טע.) מנאותה שלמה ולא חסרה אבל הכא לא נחסר דבר:

הדרן עלך אלו טרפות

באביה אסורה משום השרץ השורץ על הארץ לימא מסייע ליה דתני חדא על הארץ להוציא את הזיון שבעדשים ואת היתושים שבכלים ותולעת שבתמרים ושברוגרות ותניא אידך כל השרץ השורץ על הארץ לרבות תולעת שבעיקרי ויתים ושבעיקרי גפנים מאי לאו אידי ואידי בפירא והא באביה והא שלא באביה לא אידי ואידי באביה ולא קשיא הא בפירא הא באילנא גופא דיקא נמי דקתני תולעת שבעיקרי ויתים ושבעיקרי גפנים ש"מ בעי רב יוסף פרשה ומתה מהו מקצתה מהו לאויר העולם מהו יתיקו בעי רב אשי לגג תמרה מהו לגג גרעינתה מהו מתמרה לתמרה מהו יתיקו אמר רב ששת בריה דרב אידי קוקיאני אסירי מאי טעמא מעלמא אתו מתקף לה רב אשי אי מעלמא אתו לישתכחו דרך בית הריעי איכא דאמרי אמר רב שישא בריה דרב אידי קוקיאני שרו מאי טעמא מיניה גבלי אמר רב אשי פשיטא דאי מעלמא קא אתו לישתכחו דרך בית הריעי והלכתא דקוקיאני אסירי מ"ט מינם ניים ועיילי ליה באוסייה תולעים הדרני דבשרא אסירי דכוורי שריין אמר לה רבינא לאימיה אבלע לי ואנא איכול א"ל רב משרשיא בריה דרב אחא לרבינא מאי שנא מהא דתניא^ב ואת נבלתם תשקצו לרבות את הדרנים שבבהמה א"ל הכי השתא בהמה בשחיטה הוא דמשתריא והני מדלא קא מהניא להו שחיטה באיסורייהו קיימן אבל דגים באסיפה בעלמא מישתרי והני כי קא גבלן בהיתרא קא גבלן ת"ר^ג הולך על גחון זה נחש כל לרבות השילשול ואת הדומה לשילשול על ארבע זה עקרב כל הולך לרבות את החיפושית ואת הדומה לחיפושית מרבה רגלים זה נדל עד כל לרבות את הדומה ואת הדומה לדומה תניא ר' יוסי בן דורמסקית אומר^ד לויתן דג טהור הוא שנאמר גאוה אפיקי מגנים^ה תחתיו הדודי חרש אפיקי מגנים אלו קשקשים שבו תחתיו הדודי חרש אלו סנפירין שפורח בהן:

הדרן עלך אלו טרפות

אזכר מן החי ושחיטת הבהמה לא אהניא לדידהו שהרי יש להם חיות לעצמן. ואע"ג דשילל מותר שחיטתו אמו מכלל צהמה תכלול נפקא לן לקמן (טע.) אבל א הכא באיסורייהו קיימי: שילשול. תולעת ארוכה כנחש הן והן הנמלאין באשפה: **חפושית.** אישקצו"ט: נדל. מאה רגלים קורין לו: דג טהור הוא. שהרי יש לו סנפיר וקשקשת כדמפרש: **אפיקי מגנים.** חוק מגינים: **אלו קשקשים.** הסגורים ותומים צו צדוחק: **תחתיו הדודי חרש.** חידודים של חרשים: **אלו סנפירים.** שמדודים וממתכין כחוסין וצנן הוא צוקע את המים צדוחן שלא יעצבוהו צפריחתו. פשטיה דקרא לשון^ו מורי תחמיו חודי חרס צמקומו והכורי שמש:

הדרן עלך אלו טרפות

א) דלא נימא הואיל דאימקס לנחש דמביד ליתן נחש בריח עמא הוא קמ"ל דהוא טהור. ערוך ערך גא א' ט) (מוז לו רש"ש, א) זיל הני ד) גי רש"ל אוריס, ה) ופרשת שמיו פי פד ועי' חוס' פסחים קטו: ד"ה קפ"א, א) ונקמן טע"ט.

תורה אור השלם

1. וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל: ויקרא יא מא
2. ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו: ויקרא יא יא
3. כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלו פי שקץ הם: ויקרא יא מב
4. גאוה אפיקי מגנים סגור חותם צר: ויקרא יא ז
5. תחתיו הדודי חרש ירפד חרוץ עלי טט:

א"כ מא כב

לעני רש"י

כוננו"ש [קוננו"ש].
חוקים קטנים.
צידרא"ש
[צידרא"א]. אפנות.
גרביילוי"ש [גרביילוי"ש].
זחל וזכב הסוסים.
אישקצו"ט. חיפושית.

מוסף רש"י

באביה. באזניה. צהמה. מחוברת. המולעת באזניה, דכיון דמהלכת בתוך הקישות והקישות מחוברת בקרקע, שורץ על הארץ קיינא ביה, אבל המולעת בתולעת לאו שורץ הוא עד דנפיק מיניה ומהלך על גזי הקרקע (דע"ל נח.).
הדרן עלך אלו טרפות

א) נחש דני"ל א' הוה כמו דשלה על הארץ כל לא.

